

ਪੁਰਾ ਬੈਂਚ

ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਏ. ਐਨ. ਗਰੇਵਰ ਅਤੇ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਮਹਿਰਾਜ ਕਿਸ਼ਨ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ

1961 ਦੀ ਅਜਰਾਏ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1530

ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੀ-ਐਮਪਸ਼ਨ ਐਕਟ (1913 ਦਾ 1)—ਧਾਰਾ 11-ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ-ਅਧਿਨ-ਚਾਰੇ ਅਟੈਚਮੈਂਟ ਤੋਂ ਛੋਟ ਹੋਵੇ- ਧਾਰਾ ਦਾ ਲਾਭ ਡਿਫਾਜ਼ਿਟ ਅਤੇ ਅਟੈਚਮੈਂਟ ਤੋਂ ਛੋਟ- ਕੀ ਪ੍ਰੀ-ਐਮਪਸਟਰਜ਼ ਮੁਆਫ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ, ਫੁਲ ਬੈਂਚ (ਗਰੇਵਰ ਅਤੇ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ, ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਵਿਰੁੱਧ) ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੀ-ਐਮਪਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1913 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਨੂੰ ਵੈਂਟੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਦੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਟੈਚਮੈਂਟ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੁਆਰਾ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਤੱਕ ਵਧਦੀ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਲਾਭ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਛੋਟ ਦਿਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੀ-ਐਮਪਸ਼ਨ ਐਕਟ 1, 1913 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਪ੍ਰੀ-ਐਮਪਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰੀ-ਐਮਪਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਜਦੋਂ ਰਕਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਦੇ ਫਰਮਾਨਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਕੁਰਕ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਸਦੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਫਰਮਾਨ-ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਪੈਸੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੁਰਕ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਧਿਰਾਂ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਜਿਤ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ।

ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ, ਜੇ. ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੀ-ਐਮਪਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1913 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਰਕਮ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਡੀਕੇ ਮਹਾਜਨ ਨੇ 13 ਦਸੰਬਰ, 1961 ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਊਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਕੇਸ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਊਨ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ 29 ਅਗਸਤ, 1962 ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ:-

"ਕੀ 1913 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰੀ-ਐਮਪਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪ੍ਰੀ-ਐਮਪਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਰਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਰਕਮ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ -ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਕੁਰਕ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਫਰਮਾਨ-ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਪੈਸੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਹ ਕਿ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਕੁਰਕ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ?"

ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਏ ਐਨ ਗਰੇਵਰ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ ਦੇ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਸ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ 18 ਅਕਤੂਬਰ 1963 ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਉਪਰੋਕਤ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਸ੍ਰੀ ਰਾਧਾ ਕਿਸ਼ਨ ਬਵੇਜਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 19 ਜੁਲਾਈ 1961 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਇਜਰਾਏ ਅਪੀਲ; ਵਿੱਚ, ਸ੍ਰੀ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਗੌੜ, ਸਬ-ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ 6 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1961 ਨੂੰ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 2,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਕੁਰਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੁਰਕੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਐਮ.ਆਰ. ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਸਤ ਦੇਵ, ਐਮ.ਕੇ. ਮਹਾਜਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਜੇ.ਐਸ. ਸ਼ਾਹਪੁਰੀ ਅਤੇ ਐਲ.ਐਸ. ਵਾਸੂ, ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਆਰਡਰ

ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ, ਜੇ.— 29 ਅਗਸਤ, 1962 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ—

"ਕੀ 1913 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ-1 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਅਗਾਊਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਰੱਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਾਊਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਰਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇ ਫਰਮਾਨ-ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਰਕਮ ਕੁਰਕ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕੀ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਰਮਾਨ-ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਪੈਸੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਵਿਰੁੱਧ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਨੂੰ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?"

ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਹਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਛਾਪਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਤੱਥ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ, ਜੇ. ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਸੰਪਾਦਕ],

ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਐਕਟ, 1913 (1913 ਦਾ ਐਕਟ 1) ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ—

"ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਬਤਾ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਸਿਵਲ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਂ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਰਕ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।"

ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਓਨੀ ਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਇਸਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਿਤ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਸਕਦੀ। ਇਹ (ਏ) ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਰਕਮ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ (ਬੀ) ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਕੁਰਕੀ ਤੋਂ ਇਸਦੀ ਛੋਟ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਕਮ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤੱਕ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇਹ ਕੁਰਕ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਕੁਰਕੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ। ਇਕੋ ਇਕ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਕੁਰਕੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਅਸਿੱਧਾ ਉਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਾਂ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਵੈਡੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਗੱਲੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਨੁਕਤੇ ਤੱਕ; ਪਰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਨਾਹੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਸੀਮਾ ਦਾ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੇਵਲ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਵਸਤੂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਧੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਦੀ ਸਾਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਦੂਰ ਵੇਖਣ ਅਤੇ ਇਹ ਪੁੱਛਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਕਿਉਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਦੀ ਸਾਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਕੇਸ ਸੁਲੱਖਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ (1) ਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਦੀ ਕੁਰਕੀ ਦੀ ਕਰਵਾਈ, ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਦੂਜਾ ਕੇਸ ਇਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਅੱਲਾ ਰੱਖਾ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ (2) ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਵੈਡੀ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਵੈਡੀ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਰਕਮ ਕੁਰਕ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਫਿਰ ਇਕ ਹੋਰ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਨਿਰਭਰਤਾ 'ਮੋਹਨਾ ਮੱਲ ਬਨਾਮ ਤੁਲਸੀ ਰਾਮ (3) ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਕੇਸ ਮੋਰਗੇਜ ਰਿਡੀਮਪਸ਼ਨ (ਪੰਜਾਬ) ਐਕਟ, 1913 (1913 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 2) ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਧਾਰਾ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ—

"ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੁਰਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।"

ਮੋਹਨਾ ਮੱਲ ਬਨਾਮ ਤੁਲਸੀ ਰਾਮ (3) ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੀ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਭਾਗ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫਰਮਾਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਰਕੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ 1913 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 1 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਕੁਰਕ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ। 1913 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 11 ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕੋਈ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੋਹਨਾ ਮੱਲ ਬਨਾਮ ਤੁਲਸੀ ਰਾਮ (3), 1913 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 1 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਧਾਰਾ 11 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਜਾਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕੁਰਕ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ। ਮਨਾਹੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਦੂਰ ਜਾਣ ਦਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦਾ ਕੋਈ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫਰਮਾਨ-ਧਾਰਕ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਬਦੁਸ ਸਲਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਵਿਲਾਇਤ ਅਲੀ ਖਾਨ (4) ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਇਸ ਟਿੱਪਣੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।—

"ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਸਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।"

ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 11 ਨੂੰ ਇਸ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ 1913 ਦੇ ਐਕਟ 1 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ 1897 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਜੋ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੁਲੱਖਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ (1) ਅਤੇ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਅੱਲ੍ਹਾ ਰੱਖਾ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ (2), ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਮੋਹਨਾ ਮੱਲ ਬਨਾਮ ਤੁਲਸੀ ਰਾਮ (3) ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਕੇਸ ਤੋਂ, ਉਸ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਮਾਮਲਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਦਲੀਲ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਫਰਮਾਨ-ਧਾਰਕ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਸਹੀ ਪਹੁੰਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਰਕਮ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਟਰ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਵੀ ਛੋਟ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਨਿਰਣਾ-ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਰਕਮ ਫਰਮਾਨ-ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਰਕ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਅੱਗੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕੋ ਇਕ ਕੇਸ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਉਹ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਹ ਦੁਪਾਰਟੀ ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ ਬਨਾਮ ਗੋਵਿੰਦਾ ਪੀਟਰ ਸੱਤਿਆ-ਰਾਧਮ ਅਤੇ ਹੋਰ (5) 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 60 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਕੇਸ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹਨ, ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਹੁਣ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਲਾਭ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਦਾ, ਜਿਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਫ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਇਹ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਸਾਦੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ 11 ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਾ ਹੈ ਜੋ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦੀ ਕੁਰਕੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਮਨਾਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਜੋ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕੁਝ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਨਾਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਲਾਭ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਪਾਬੰਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਕੁਰਕ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਪਾਬੰਦੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਰਕਮ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਕੀ ਆਖਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਲਾਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਮਨਾਹੀ ਨੂੰ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਮਨਾਹੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੁਝ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦਾ

ਅਗਾਊਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਜੇ ਕਿਸੇ ਅਗਾਊਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ ਸੀ ਜਾਂ ਜੇ ਇਸਦੇ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਅਗਾਊਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੇ ਲਾਭ ਜਾਂ ਲਾਭ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਹਵਾਲਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਨਾਹੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਕਮ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਕੁਰਕ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਆਫੀ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਲਾਭ ਜਾਂ ਲਾਭ ਦਾ ਸਵਾਲ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉੱਥੇ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਇਸ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਖਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਤੋਂ ਲਾਭ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮਨਾਹੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੰਮ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਨਾ ਪਾਵੇ, ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਨੀਤੀ ਜਨਤਕ ਆਧਾਰ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਆਯਾਤ ਕਰੇ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਧੀਕਾਰ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੇ; ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਕੁਰਕ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣਾ। ਛੋਟ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਧਾਰਾ 11 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਕੁਝ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਧਾਰਾ 11 ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ 'ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ' ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ 'ਪ੍ਰੀ ਐਪਟਰ' ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ ਦਾ 'ਇੱਕ ਪ੍ਰੀਮਟਰ' ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਜਾਂ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਲਾਗੂ ਰਹਿਣ ਲਈ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਪ੍ਰੀ ਐਪਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਾਬੰਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਕੁਰਕ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ 'ਤੇ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਜਿਸਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਤਾਂ ਜੇ ਇਹ ਪਹੁੰਚ ਸਹੀ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਸਵਾਲ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 1913 ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 1 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਰਕਮ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਤੋਂ ਫਰਮਾਨ-ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਜਦੋਂ ਰਕਮ ਮੰਗੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪ੍ਰੀ-ਐਮਪਸਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਸ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਫਰਮਾਨ-ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਪੈਸੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੁਰਕ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਧਿਰਾਂ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਜਿਤ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ।

ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ, ਜੇ .—ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਭਰਾ, ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਹਵਾਲੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾ ਦੇਣ ਲਈ।

ਜਿਹੜੇ ਤੱਥ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ਉਹ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲੰਬੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਦੀ ਮਾਂ ਕਰਤਾਰ ਕੌਰ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਅਗਾਊਂ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ 2,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਆਖਰਕਾਰ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਇਸ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਖਰੀਦ ਕੀਮਤ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ 10 ਮਾਰਚ, 1960 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਬਕਾਇਆ ਕੀਮਤ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ 10 ਮਾਰਚ, 1960 ਨੂੰ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮਹਾਰਾਜ ਕਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਤਾ ਕਰਤਾਰ ਕੌਰ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਆਜ ਵਜੋਂ 2,500 ਰੁਪਏ ਮੂਲ ਅਤੇ 100 ਰੁਪਏ ਵਿਆਜ ਵਜੋਂ ਵਸੂਲਣ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, 1 ਜੁਲਾਈ, 1960 ਨੂੰ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 2,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਜੋ ਕਿ ਅਗਾਊਂ ਰਕਮ ਦੇ ਪੰਜਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੁਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੀ ਐਪਸਨ ਐਕਟ, 1913 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਤਹਿਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਰਕਮ ਕੁਰਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ 1913 ਦਾ ਐਕਟ 1 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਰਕਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਦੇ ਫਰਮਾਨ-ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਕੁਰਕ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੀ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਫਰਮਾਨ-ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਪੈਸੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਕਿ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਦੀ ਰਕਮ ਕੀ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?"

ਸੰਦਰਭ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਵਿੰਗ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ ਐਕਟ, 1913 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਉਸਾਰੀ ਬਾਰੇ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ:-

"ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ (1908 ਦਾ 5) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਗਾਊਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਸਿਵਲ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਂ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਫਰਮਾਨ, ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਰਕ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।"

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੁਰਕ ਕਰਨ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਧਾਰਾ 11 ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 22 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ:-

"ਅਗਾਊਂ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਹਰੇਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ, ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਸਮੇਂ, ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੇਗੀ ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਮੁੱਲ ਦੇ ਪੰਜਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਜੇ ਲੋੜ ਪਈ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੰਨੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਕਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਇਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਜਾਂ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹਰੇਕ ਰਕਮ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇਗੀ।" ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਾਂ ਅਪੀਲ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਰੱਦ ਜਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:-

"(5) (ਏ) ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਕੋਈ ਰਕਮ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(ਬੀ) ਜੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਰੱਦ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।"

ਧਾਰਾ 22 ਦੇ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੀ ਅਧੀਨਤਾ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਅਗਾਊਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੇਖੇ ਜਾਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 22 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਵਾਧੂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਅਸਲ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਦੀ ਕੁਰਕੀ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਰੋਕ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। "ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੀ ਐਮਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ" ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਰਕ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਦਰਲੈਂਡ ਸਟੈਚੂਟਰੀ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ, ਭਾਗ 3, ਪੈਰਾ

6206 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੰਨਾ 180 ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, "ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਿਯਮ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਸਾਂਝੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥਾਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।" ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਹ "ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ"। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 2,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਅਗਾਊਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇ ਸਵਾਲ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਰੱਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜੇ ਵੀ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਰਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਛੇਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰੀ ਐਪਸਨ ਕਾਰਵਾਈ ਲੰਬਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਮਕਸਦ ਲਈ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੀ ਐਪਟਰ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਹੁਣ ਪ੍ਰੀ ਐਪਟਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 22 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ 2,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਵਜੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਗਾਇਬ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ X ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਨੂੰ "ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ" ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ X ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਖਰੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 11 ਵਿੱਚ "ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ" ਸ਼ਬਦ ਜਮ੍ਹਾਂਕਰਤਾ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਕਸਵੈਲ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ, ਗਿਆਰਵਾਂ (1962) ਐਡੀਸ਼ਨ, ਪੰਨਾ 3 ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮੁੱਢਲਾ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਕਨੀਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਧਾਰਨ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ, ..."

ਪ੍ਰੀ ਐਪਸਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, "ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ" ਅਤੇ "ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਅਰਥ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਗਾਊਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੁਰਕ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਨੂੰ ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਹੈ? ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪ੍ਰੀ ਐਪਟਰ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਰਹਿਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਦਾ ਮਨਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਕੁਰਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਬੇਈਮਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੇਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਤਿਅੰਤ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸੀਮਤ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਾਇਰੇ ਦਾ ਕਾਫ਼ੀ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਜੇ ਧਾਰਾ 11 ਵਿੱਚ "ਜਮ੍ਹਾਂ" ਅਤੇ "ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ" ਦੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਅਜਿਹਾ ਅਰਥ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੀਐਪਸਨ ਐਕਟ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਦਰਲੈਂਡ ਸਟੈਚੂਟਰੀ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ, ਭਾਗ 2, ਪੰਨਾ 333, ਪੈਰਾ 4701 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ "ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤੋਂ ਇੰਨਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਅਰਥ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ"। ਕੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਧਾਰਣ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ? ਜੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪ੍ਰੀ ਐਪਟਰ ਵਜੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 22 ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਆਮ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, "ਜਮ੍ਹਾਂ" ਅਤੇ "ਪ੍ਰੀਐਪਟਰ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥਾਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਣਜਾਣ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਤੇ ਸਖਤ ਉਸਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਸਥਿਤੀ ਦੀਆਂ ਹਕੀਕਤਾਂ ਅਤੇ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸੁਝਾਏ ਅਨੁਸਾਰ "ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ" ਅਤੇ "ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਹੁਲਾਰਾ ਮਿਲੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੁਰਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਛੇਟ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਧਾਰਨ ਅਤੇ ਅਣਚਾਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੁਣ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ *ਅਬਦੁਸ ਸਲਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ v. ਵਿਲਾਇਤ ਆਹ ਖਾਨ* (4), ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ (ਸਰ ਜੌਹਨ ਐਜ਼, ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਨਾਕਸ, ਜੇ.)। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਗਾਊਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਗਾਊਂ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਲਾਗਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਸੀ, ਪਰ ਉਸਨੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਇੱਕ ਲੈਣਦਾਰ ਨੇ ਇਹ ਰਕਮ ਕੁਰਕ ਕਰ ਲਈ ਅਤੇ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਅਸਧਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਜੱਜ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਖਰਕਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਮੰਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੋਇਆ ਕਿ

ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਸਾ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਲੈਣਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੇ ਇਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ..... ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਸਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ।" ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਸਾ ਉਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਚੀਫ਼ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਘਸੀਤਾ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ (6)। ਰੀਡ ਅਤੇ ਰੈਬਰਟਸਨ, ਜੇਜੇ ਦੇ ਇਸ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਸਾ ਕਿਸੇ ਵੈਂਡੀ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ" ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾ ਕੇ ਕੁਰਕੀ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਲਈ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ" ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1913 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੁਝ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਬਦੁਸ ਸਲਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਵਾਇਟ ਆਲਟ ਖਾਨ (4) ਅਤੇ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਘਸੀਤਾ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ (6) ਵਿੱਚ। ਇਹ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਲਮਸਡੇਨ ਅਤੇ ਅਬਦੁਲ ਰਊਫ ਜੇਜੇ) ਨੇ ਸੇਨਵਾਲ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਜੈਗੋ ਮੱਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (7) ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 22 (1) ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ " ਸੰਭਾਵਿਤ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਬੇਲੋੜੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੈਂਡੀ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇਣਾ ਹੈ"। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਧਾਰਾ 22 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਨੂੰ ਕੁਰਕੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ "ਨੇਕ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਵਜੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ" ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਨੇ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਹੁਣ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।" ਇਸ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਧਾਰਾ 22 (3) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹਨ, ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਦੀ ਪੁਰਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਰ ਸ਼ਰੀ ਲਾਲ ਨੇ ਤੀਜੇ (1931) ਐਡੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੰਨਾ 362 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਧਾਰਾ 11 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ:

"ਮੌਜੂਦਾ ਧਾਰਾ ਬੁਰਾਈ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੋਣ ਦੇ ਜੋਖਮ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਸੂਟ ਲਾਂਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਹਿੱਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜਲਦੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਧਾਰਾ 11 ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਪੈਸਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:-

(1) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਅਧੀਨ।

(2) ਆਰਡਰ 20, ਨਿਯਮ 14, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ, 1908, ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜੋ ਫਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਖਰੀਦ-ਪੈਸੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਰਕਮ ਸਿਵਲ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਂ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਰਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਛੇਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।"

ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮੋਹਨਾ ਮੱਲ ਬਨਾਮ ਤੁਲਸੀ ਰਾਮ (3) ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਬ੍ਰੈਂਡਵੇ ਅਤੇ ਮਾਰਟੀਨਿਊ ਜੇਜੇ ਦੇ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨਾ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮੋਰਗੇਜ ਰਿਡੈਮਪਸ਼ਨ (1913 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 2) ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ, ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੀ-ਐਮਪਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਨਾਲ ਪਰੀ ਮੈਟੇਰੀਆ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ। 1913 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਕਰਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਕੋਈ ਰਕਮ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੁਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਲਾਹੌਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜੋ ਹੋਇਆ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਫਰਮਾਨ ਧਾਰਕ ਮੋਹਨਾ ਮੱਲ ਨੇ ਤੁਲਸੀ ਰਾਮ ਵਿਰੁੱਧ 4,779.-2-0 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ 240 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਈ ਜੋ ਕਿ ਮੀਰਾਨ ਬਖਸ਼ ਨਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ 1913 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 2 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਮਾਲ ਸਹਾਇਕ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਸੀ, ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਤੁਲਸੀ ਰਾਮ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਪਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਗਹਿਣੇ ਨੂੰ ਛੁਡਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੀਰਾਨ ਬਖਸ਼ ਨੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਤੁਲਸੀ ਰਾਮ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ ਕਿ 1913 ਦੇ ਐਕਟ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤਹਿਤ ਇਹ ਰਕਮ ਕੁਰਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਕਮ ਨੂੰ ਕੁਰਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਛੇਟ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਬ੍ਰੈਂਡਵੇ, ਜੇ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ, "ਧਾਰਾ 15 ਦੀਆਂ

ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਹਨ" ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫਰਮਾਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਰਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਛੇਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਗਿਰਵੀ ਵਾਪਸ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਪੈਸਾ ਤੁਲਸੀ ਰਾਮ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਅਨਟੈਚਯੋਗ ਰਹੇ। ਸੋਲਖਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ (1) ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰੰਗੀ ਲਾਲ, ਜੇ. ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ "ਜਦੋਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ 1913 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ, ਮੇਰੀ ਗਾਏ ਵਿੱਚ, ਮੋਹਨਾ ਮੱਲ ਬਨਾਮ ਤੁਲਸੀ ਰਾਮ (3) ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਪੈਸਾ ਓਨਾ ਹੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਕਿ 1913 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 2 ਤਹਿਤ ਕੁਲੈਕਟਰ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ। ਰੂਪ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਗੁਲਜ਼ਾਰੀ ਲਾਲ ਆਦਿ (8) ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਭੰਡਾਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ:

"ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕੋਈ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਆਮ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਜਾਇਦਾਦ ਜੋ 'ਕੁਸ-ਟੈਂਡੀਆ ਲੈਜਿਸ' ਵਿੱਚ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਰਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਵੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਹੀ ਕੁਰਕ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਖਾਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਅਧੂਰੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਇਕ ਹੋਰ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਅੱਲ੍ਹਾ ਰੱਖਾ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ (2) ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੈ ਲਾਲ, ਜੇ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ ਐਕਟ, 1913 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੀ-ਐਮਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀ-ਐਮਟਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਰਕੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪ੍ਰੀ-ਐਮਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਪ੍ਰੀ-ਐਮਟਰ ਦੁਆਰਾ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਧਾਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ, ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧਤਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਭਟਕਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ।

ਇਸ ਲਈ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ, ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ ਐਕਟ, 1913 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੀ-ਐਮਟਰ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਲਈ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਸਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰੀ-ਐਮਟਰ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਜੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਛੇਟ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਕੀ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ 2,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਜੇ ਕਿ ਅਗਾਊਂ ਪੈਸੇ ਵਜੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੁਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ? ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੈਕਸਵੈਲ ਓਹ ਇੰਟਰਪ੍ਰੀਟੇਸ਼ਨ ਆਫ ਸਟੈਚਿਊਟਸ (1962 ਐਡੀਸ਼ਨ) ਵਿੱਚ ਪੰਨਾ 375-376 'ਤੇ 'ਵੇਵਰ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

ਇਕ ਹੋਰ ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੁਇਲੀਬੇਟ ਲਾਇਸੈਂਸ ਅਤੇ ਰਿਹਿਨਟੀਅਰ ਜੁਰੀ ਪ੍ਰੋ ਸੇ ਇੰਟਰ-ਡੈਕਟੋਰਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਦੇ ਲਾਭ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਅਤੇ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ, ਇਹ ਵਿਚਾਰਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੀ ਇਹ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਐਕਟ ਹੈ ਜੋ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ, ਵਧੇਰੇ ਵਿਆਪਕ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

ਮੈਕਸਵੈਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਉਸਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਧਾਰਾ 11 ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਛੇਟ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸਥਾਪਤ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ। ਧਾਰਾ 11 ਅਤੇ 22 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਗਾਊਂ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ "ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਨਿਕਾਸ" ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਵਜੋਂ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਵੈਂਡੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਜਾਂ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਕੁਰਕੀ ਤੋਂ ਛੇਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਪ੍ਰੀ-ਐਮਪਸਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ

ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕੁਰਕੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਜਨਤਕ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਮਕਸਦ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਗਾਊਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੰਬਿਤ ਹੈ, ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ 'ਤੇ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੁਰਕੀ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਸਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀ-ਐਮਟਰ ਵਜੋਂ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਦੀ ਕੁਰਕੀ ਲਈ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਸਿਕਦਰ ਬਨਾਮ *ਬਿਹਾਰੀ ਲਾਲ ਕੀਰਤਨਫਾ* (9) ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਖਰਜੀ, ਜੇ. ਨੇ ਪੰਨਾ 74 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ:-

"ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਇਸ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ, ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਰਗ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਮੁਆਫ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਦੇ ਲਾਭ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਨੀਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਦਾ ਜਨਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਉਸਦਾ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਤਿਆਗ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬਰੂਮਫੀਲਡ ਅਤੇ ਦਿਵਾਟੀਆ, ਜੇਜੇ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ *ਪੋਸਟ ਮਾਸਟਰ ਜਨਰਲ, ਬੰਬਈ ਬਨਾਮ ਗੰਗਾ- ਰਾਮ ਬਾਬਾ ਜੀ ਚਵਾਨ* (10), ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਲਿਆਂਦਾ। ਦਿਵਤੀਆ, ਜੇ. ਨੇ ਪੰਨਾ 422 'ਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖਿਆ ਹੈ:-

ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿਣ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਆਮ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਆਪਣੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਨਿਯਮ ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਜੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁਆਫੀ ਦਾ ਨਿਯਮ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਪਾਬੰਦੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਬਰੂਮਫੀਲਡ, ਜੇ. ਨੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪੰਨਾ 424 'ਤੇ ਇਕ ਵੱਖਰੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ:

ਜੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿੱਜੀ ਹੈ, ਜੇ ਤੀਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਜਾਂ ਨੀਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਮਿਆਦ ਚੰਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਫੇਅਰਵੈਲ, ਜੇ., *ਸੇਹੀ ਸਕਵਾਇਰ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਈ. ਪੋਲਾਰਡ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ* (11) ਨੇ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ: -

"ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪੱਖ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ, ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੀ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਐਕਟ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼, ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ, ਵਧੇਰੇ ਵਿਆਪਕ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਸਹੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਵੈਂਡੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀ-ਐਮਟਰ ਦੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਕੁਰਕੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਾ ਜਾਂ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੇ ਕਿ ਅਗਾਊਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਤੱਕ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਲਾਭ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਫ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਵਾਂਗਾ।

ਗਰੇਵਰ, ਜੇ.—ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ, ਸਵਾਲ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ ਅਕਾਡਮਿਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ।

ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਪਰ ਮੈਂ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਘੇਰੂਲਾਲ *ਪਰਖ ਬਨਾਮ ਮਹਾਦੇਵਦਾਸ ਮਾਇਆ* (12), ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ

ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ "ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ" ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੰਨਾ 795 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹਨ: -

"ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਜਾਂ ਨੀਤੀ, ਇੱਕ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਹੈ: ਇਸ ਨੂੰ 'ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ', 'ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਗੁਣਵੱਤਾ', 'ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਇਕ', 'ਬੇਕਾਬੂ ਘੋੜਾ' ਆਦਿ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਫਰਜ਼ ਉਸ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮਾਜ ਦਾ ਅਧਾਰ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਿਯਮ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਬਿਹਤਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਲਾਰਡ ਐਟਕਿਨ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਉਲਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੁਝ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਚੀਜ਼ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਲਕਿ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਰੁਝਾਨਾਂ ਤੱਕ ਵੀ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸ਼ਾਖਾ ਹੈ, ਅਤੇ, ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਸ਼ਾਖਾ ਵਾਂਗ, ਇਹ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਤਹਿਤ ਸਫਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਵਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਬਦਲਦੀ ਦੁਨੀਆ, ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਸਿਰਲੇਖ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮਨਾਹੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ, ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਰੱਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਦਕਿ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ, ਜੇ. ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਰੇਵਰ, ਜੇ. ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ ਅਤੇ ਅਕਾਡਮਿਕ ਹੈ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਮਿਊਨਿਟੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਫ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ, ਜੇ. ਦੀ ਰਾਏ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਗਰੇਵਰ, ਜੇ. ਸਹਿਮਤ ਹਨ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਛੋਟ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ ਰਾਹੀਂ ਮੁਆਫ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮਾਮਲਾ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਜਾਵੇਗਾ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

- (1) 1934 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. 250-ਏ.ਆਈ.ਆਰ 1934 ਲਾਹ. 850.
- (2) 1936 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. 906.
- (3) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. 3 ਲਾਹ. 141.
- (4) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. 19 ਏ ਐਲ ਐਲ 256.
- (5) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. 1942 ਮੈਡ. 640=ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1942 ਮੈਡ. 391.
- (6) 21 ਪੀ.ਆਰ. 1902.
- (7) 79 ਆਈ. ਸੀ.448.
- (8) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1954.ਪੁੰਚ. 257.
- (9) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. 35 ਕੱਲ. 61.
- (10) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ 1914 ਬੰਮ. 415
- (11) (1940) 1 ਚਾ. 638 ਐਟ ਪੀ. 644.
- (12) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1959 ਐਸ.ਸੀ. 781.

ਕਾਦਮਬਿਨੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

